

UNHCR

United Nations High Commissioner for Refugees
Haut Commissariat des Nations Unies pour les réfugiés

**ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΑΤΗΣ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΓΙΑ
ΚΑΙΡΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
[Φεβρουάριος 2006]**

Η Ελλάδα βρίσκεται στα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο σταυροδρόμι της Ασίας, της Αφρικής και της Ευρώπης. Είναι χώρα προορισμού σημαντικού αριθμού προσφύγων και μεταναστών, που όμως συχνά δεν παραμένουν σ' αυτήν. Ωστόσο, από τα έντεκα εκατομμύρια άτομα που αποτελούν τον πληθυσμό της χώρας, οι αλλοδαποί ξεπερνούν το ένα εκατομμύριο. Χώρα καταγωγής μεταναστών έως και πριν από τριάντα χρόνια, η Ελλάδα είναι σήμερα χώρα υποδοχής. Από το 1960 είναι συμβαλλόμενο μέρος στη Σύμβαση της Γενεύης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων και από το 1968 στο σχετικό Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης. Σε συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες έχει αναπτύξει εθνικό σύστημα ασύλου και συμμετέχει στις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) για την εναρμόνιση των πολιτικών ασύλου και μετανάστευσης και την υιοθέτηση κοινού συστήματος ασύλου.

Για να ενισχυθεί η προσπάθεια ευθυγράμμισης της παρούσας πολιτικής και εφαρμογής ασύλου με τα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα, η Ύπατη Αρμοστεία προτείνει στην Ελληνική Κυβέρνηση συγκεκριμένες δράσεις στους ακόλουθους τέσσερις τομείς:

- I. Βελτίωση του εθνικού συστήματος ασύλου,
- II. Προαγωγή του ελληνικού δικαίου για το άσυλο και τη μετανάστευση,
- III. Διευκόλυνση διαρκών και βιώσιμων λύσεων για τους πρόσφυγες και όσους υπάγονται στην προστασία της Ύπατης Αρμοστείας,
- IV. Υποστήριξη του ασύλου στην Ελλάδα και του έργου της Ύπατης Αρμοστείας για τους πρόσφυγες σε άλλες περιοχές του κόσμου.

I. Βελτίωση του εθνικού συστήματος ασύλου

I.1. Πρόσβαση στην επικράτεια και στη διαδικασία ασύλου

Στο πλαίσιο της εναρμόνισης της Ε.Ε. και ως μέλος του συστήματος Schengen η Ελληνική Κυβέρνηση έχει ενισχύσει σε μεγάλο βαθμό τον έλεγχο των συνόρων, προσπαθώντας να καταπολεμήσει την παράνομη μετανάστευση. Επιπρόσθετα, η ελληνική μεταναστευτική νομοθεσία προβλέπει αυστηρές προϋποθέσεις για τη χορήγηση θεωρήσεων εισόδου, κυρώσεις στους μεταφορείς και υψηλά πρόστιμα για όσους βοηθούν και υποκινούν την παράνομη μετανάστευση. Από την άλλη πλευρά, τα μεταναστευτικά ρεύματα συχνά περιλαμβάνουν και πρόσφυγες. Ενώ η Ύπατη Αρμοστεία υποστηρίζει εν γένει τα μέτρα καταπολέμησης της παράνομης μετανάστευσης, ανησυχεί επειδή δεν γίνεται επαρκής διάκριση μεταξύ των οικονομικών μεταναστών και όσων έχουν ανάγκη τη διεθνή προστασία. Επίσης, η Ύπατη Αρμοστεία θεωρεί ότι όλοι οι αλλοδαποί, είτε κρατούμενοι είτε όχι, πρέπει να ενημερώνονται λεπτομερειακά για το νομικό καθεστώς τους και τα δικαιώματά τους.

Όσοι εισέρχονται στην Ελλάδα παράνομα κρατούνται, εκκρεμούσης της ολοκλήρωσης της διαδικασίας απέλασης, ανεξάρτητα αν συλλαμβάνονται στα σύνορα ή στο εσωτερικό της χώρας. Πολλοί ζητούν άσυλο κατά τη διάρκεια της κράτησης ή αργότερα, αφού αφεθούν ελεύθεροι. Προκειμένου να διασφαλίσει τον εντοπισμό όσων χρήζουν προστασίας, η Ύπατη Αρμοστεία

στηρίζει τις επισκέψεις που πραγματοποιούν φορείς υγείας και πρόνοιας της κυβέρνησης, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (ΕΣΠ) και άλλες οργανώσεις στα κέντρα κράτησης αλλοδαπών, καθώς και τα σχετικά εκπαιδευτικά σεμινάρια που οργανώνονται σε συνεργασία με την αστυνομία και το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης, σε παραμεθόριες, κυρίως, περιοχές. Η Ύπατη Αρμοστεία καλωσορίζει επίσης την από 4.7.2003 εγκύκλιο του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας¹, σύμφωνα με την οποία, όσοι κρατούνται για παράνομη είσοδο ή παραμονή πρέπει να έχουν πρόσβαση σε δικηγόρο και σε ανθρωπιστικές οργανώσεις, και να τους παρέχονται οι κατάλληλες συμβουλευτικές υπηρεσίες (για παράδειγμα από τη Νομική Υπηρεσία του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες ή τους τοπικούς Δικηγορικούς Συλλόγους), προκειμένου να καθορίζονται οι πιθανές ανάγκες προστασίας το νωρίτερο δυνατό. Η Ύπατη Αρμοστεία έχει διαπιστώσει ορισμένες βελτιώσεις στις συνθήκες που επικρατούν σε κάποια κέντρα κράτησης στην Ελλάδα. Παράλληλα όμως, συνεχίζουν να υπάρχουν κέντρα που δεν ανταποκρίνονται στα ελάχιστα κριτήρια που προβλέπονται από τα διεθνή νομικά κείμενα.

Πρόταση 1

Σε συμφωνία με το Πρόγραμμα της Χάγης, στο οποίο επαναδιατυπώνεται η πλήρης δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) στη Σύμβαση της Γενεύης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων, η Ύπατη Αρμοστεία καλεί την Ελλάδα, μαζί με τα άλλα Κράτη-Μέλη της Ε.Ε., να σχεδιάσουν μηχανισμούς συνοριακού ελέγχου που να σέβονται το δικαίωμα στη ζωή και στην ασφάλεια, καθώς και το δικαίωμα στη 'μη-επαναπροώθηση', των ανθρώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας. Ειδικότερα, η Ύπατη Αρμοστεία ενθαρρύνει τις Ελληνικές Αρχές να διασφαλίσουν την κατάλληλη ενημέρωση και κατάρτιση των αστυνομικών και των συνοριοφυλάκων, ώστε, πριν εφαρμόσουν το πρωτόκολλο επανεισοχής ή τα μέτρα απέλασης, να εντοπίζουν τους αιτούντες άσυλο και να τους παραπέμπουν στις αρμόδιες αρχές². Επιπλέον, η Ύπατη Αρμοστεία καλεί τις Ελληνικές αρχές να θεσμοθετήσουν διαδικασίες που να αφορούν τον εντοπισμό (screening) και την παραπομπή, σε αρμόδιες υπηρεσίες αρωγής, των ασυνόδευτων παιδιών, των γυναικών που είναι μόνες, και των θυμάτων εμπορίας και βασανιστηρίων καθώς επίσης και την επαρκή ενημέρωση των αλλοδαπών ως προς τα δικαιώματά τους.

Πρόταση 2

Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας για την κράτηση των αιτούντων άσυλο, η Ύπατη Αρμοστεία καλεί τις αρχές να εφαρμόσουν, με την υποστήριξη τοπικών φορέων, τα ακόλουθα:

- να κρατούνται σε χωριστούς χώρους οι άντρες από τις γυναίκες,*
- να αποφεύγεται η κράτηση παιδιών, ειδικότερα ασυνόδευτων και όσων έχουν χωριστεί από τις οικογένειές τους (δηλαδή η κράτηση των κάτω των 18 ετών ατόμων που βρίσκονται στη χώρα ασύλου χωρίς γονείς ή νόμιμο κηδεμόνα)*
- να αποφεύγεται η κράτηση γυναικών σε προχωρημένη εγκυμοσύνη και κατά προτίμηση να μην διατάσσεται εν γένει η κράτηση εγκύων και γυναικών που βρίσκονται σε περίοδο γαλουχίας,*
- να αποφεύγεται σε κάθε περίπτωση η κράτηση θυμάτων βασανιστηρίων,*
- να παρέχονται στους κρατούμενους οι κατάλληλες ιατρικές φροντίδες,*

¹ Με αριθμό πρωτοκόλλου 4803/22/44 και ημερομηνία 4 Ιουλίου 2004.

² Έτσι, η Ελλάδα θα συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει με τη Σύμβαση του 1951 και τα δύο Πρωτόκολλα για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών και της εμπορίας ανθρώπων, που συμπληρώνουν τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση του Διασυνοριακού Οργανωμένου Εγκλήματος.

→ να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική νομική εκπροσώπηση των κρατουμένων αιτούντων άσυλο.

Επιπλέον, η Ύπατη Αρμοστεία απευθύνει έκκληση στην Ελληνική κυβέρνηση να εφαρμόσει σύστημα άμεσης δικαστικής εποπτείας για κάθε περίπτωση κρατουμένου αλλοδαπού.

Πρόταση 3

Η Ύπατη Αρμοστεία καλεί τις αρμόδιες αστυνομικές αρχές να διασφαλίζουν την άμεση και χωρίς καθυστερήσεις καταγραφή των αιτημάτων ασύλου και να εκδίδουν έγκαιρα τα κατάλληλα έγγραφα που διασφαλίζουν, διαρκούς της διαδικασίας καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα, την άμεση προστασία και την πρόσβαση στις υπηρεσίες της υγείας καθώς και σε άλλες βασικές κοινωνικές υπηρεσίες.

Πρόταση 4

Η Ελληνική Κυβέρνηση θα πρέπει να αφιερώσει τους απαραίτητους οικονομικούς πόρους και το ανθρώπινο δυναμικό για την εξέταση των αιτημάτων ασύλου στην πρωτοβάθμια διαδικασία, συμπεριλαμβανομένου επαρκούς- και κατά προτίμηση μονιμότερου - προσωπικού στο Τμήμα Ασύλου του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και στα Τμήματα Αλλοδαπών των Αστυνομικών Διευθύνσεων, και ειδικότερα της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής.

1.2. Ενίσχυση της δυναμικότητας των κέντρων υποδοχής και βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης

Τα τελευταία χρόνια η Ύπατη Αρμοστεία είχε εκφράσει ικανοποίηση για τις προσπάθειες που έχουν καταβληθεί για τη βελτίωση των συνθηκών υποδοχής των καταγεγραμμένων αιτούντων άσυλο, ειδικότερα των ασυνόδευτων παιδιών. Η παρούσα όμως δυναμικότητα των εγκαταστάσεων υποδοχής περιορίζεται σε περίπου 900 θέσεις, μοιρασμένες σε οκτώ κέντρα υποδοχής, τα οποία χρηματοδοτούνται μερικώς από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, και διοικούνται από τον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό, την Εθελοντική Εργασία Αθήνας, το ΕΛΙΝΑΣ, τους Γιατρούς του Κόσμου, την Κοινωνική Αλληλεγγύη και το Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας. Λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό των αιτούντων άσυλο που εισέρχονται ετησίως στην Ελλάδα, χρειάζεται να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για την αύξηση της δυναμικότητας υποδοχής και τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης. Η Ύπατη Αρμοστεία εκτίμησε τις πρόσφατες ρυθμίσεις της Κυβέρνησης για δημιουργία επιπλέον κέντρων/θέσεων υποδοχής ασυνόδευτων παιδιών που ζητούν άσυλο, μέσω της διάθεσης κοινοτικών πόρων από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων³.

Πρόταση 5

Η Ύπατη Αρμοστεία καλεί την Ελληνική Κυβέρνηση και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις να διασφαλίσουν επαρκή δυναμικότητα στην υποδοχή των αιτούντων άσυλο σε όλη την Ελληνική επικράτεια. Οι συνθήκες υποδοχής πρέπει να πληρούν σε όλα τα κέντρα τα ελάχιστα κριτήρια, και ιδίως να παρέχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και στην εκπαίδευση, καθώς και να προβλέπουν για τις ανάγκες των ευάλωτων αιτούντων άσυλο, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων βασανιστηρίων, των ασυνόδευτων ανήλικων, των

³ Είκοσι-πέντε παιδιά μπορούν να φιλοξενηθούν στο Κέντρο των Ανωγείων, Κρήτης, που διοικείται από το Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας, και χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Το κέντρο αυτό έχει αναγνωριστεί ως πρότυπο. Από το 2006, περισσότερα ασυνόδευτα παιδιά θα μπορούν πλέον να φιλοξενοούνται σε ξενώνες στο Βόλο, την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, που διοικούνται από τις Μη-Κυβερνητικές Οργανώσεις ΑΡΣΙΣ, ΕΛΙΝΑΣ και Κοινωνική Αλληλεγγύη, αντίστοιχα.

εγκύων και των αναπήρων. Μια έρευνα της 'Υπατης Αρμοστείας⁴ παρέχει συμπεράσματα και συστάσεις ως προς τα ελάχιστα κριτήρια και άλλα θέματα σχετικά με την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα.

1.3 Βελτίωση της παροχής νομικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος της δωρεάν νομικής συνδρομής

Η πρόσφατα υιοθετημένη Ευρωπαϊκή νομοθεσία προβλέπει ότι επιδίδεται στον αιτούντα άσυλο ενημερωτικό φυλλάδιο ή του παρέχεται προφορική πληροφόρηση, εάν είναι αναγκαίο με τη συνδρομή διερμηνέα, για τη διαδικασία καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα και για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του. Όμως, λίγες είναι οι περιπτώσεις των αιτούντων άσυλο που ενημερώνονται επαρκώς για τις βασικές πτυχές της διαδικασίας ασύλου και για τα σχετικά δικαιώματα και υποχρεώσεις τους. Η προσήκουσα παροχή νομικών υπηρεσιών στη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου, συμπεριλαμβανομένων των πρώτων σταδίων, αποτελεί ουσιαστική διαδικαστική εγγύηση, που εξασφαλίζει το δίκαιο χαρακτήρα της διαδικασίας. Κατά την άποψη της 'Υπατης Αρμοστείας, η παροχή εξειδικευμένων και κατάλληλων νομικών υπηρεσιών είναι προς το συμφέρον του κράτους και επωφελής για τους αιτούντες άσυλο. Με τις κατάλληλες νομικές υπηρεσίες, όσοι δεν έχουν ανάγκη τη διεθνή προστασία θα μπορούσαν να αντιλαμβάνονται τη ματαιότητα της υποβολής αιτήματος ασύλου και τις εναλλακτικές λύσεις, που ενδεχομένως τους παρέχονται.

Πρόταση 6

Η 'Υπατη Αρμοστεία καλεί την Ελληνική Κυβέρνηση να διασφαλίσει την προσήκουσα ενημέρωση των αιτούντων άσυλο για τη διαδικασία ασύλου και για τα σχετικά δικαιώματα και υποχρεώσεις τους.

Πρόταση 7

Περαιτέρω, η 'Υπατη Αρμοστεία απευθύνει έκκληση στην Κυβέρνηση να υποστηρίξει τη δωρεάν παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και νομικής εκπροσώπησης με την αύξηση των κονδυλίων του κρατικού προϋπολογισμού που αφορούν στη χρηματοδότηση του έργου που παρέχουν στους πρόσφυγες οι μη-κυβερνητικές οργανώσεις, καθώς και τη νομική συνδρομή από δικηγόρους.

1.4 Ποσοστά αναγνώρισης προσφύγων και πρακτική στην Ελλάδα

Σε ελάχιστους ανθρώπους χορηγεί η Ελλάδα άσυλο, συγκριτικά με άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Το 2005, η Ελληνική κυβέρνηση χορήγησε προσφυγικό καθεστώς σε 39 άτομα (0.84%) από τις 4,624 εξετασθείσες περιπτώσεις, ενώ το συνολικό ποσοστό αναγνώρισης, συμπεριλαμβανομένου και του ανθρωπιστικού καθεστώτος (το οποίο δόθηκε σε 49 άτομα), ανήλθε σε ποσοστό 1,9%. Την ίδια χρονιά, το ποσοστό αναγνώρισης στις 15 χώρες της ΕΕ (πριν τη διεύρυνση), συμπεριλαμβανομένου και του ανθρωπιστικού καθεστώτος, σύμφωνα με τις διαθέσιμα στατιστικά, ήταν 31.9%. Από το 2002 έως το 2004 η Ελλάδα επέδειξε δραματική αλλαγή στη χορήγηση ασύλου σε πρόσφυγες, από ένα μέσο ποσοστό αναγνώρισης προσφυγικού και ανθρωπιστικού καθεστώτος ύψους 22.4% το έτος 2001, σε 1.07%, 0.62% και 0.88% τα τρία επόμενα χρόνια αντίστοιχα. Ενώ, κατά την 'Υπατη Αρμοστεία, διαφαίνεται σήμερα μια προσπάθεια για μια πιο ρεαλιστική και ανθρώπινη αντιμετώπιση των προσφύγων, η 'Υπατη Αρμοστεία συνεχίζει να ανησυχεί για το γεγονός ότι τα αριθμητικά δεδομένα είναι πολύ χαμηλά, σε σχέση με άλλες χώρες της Ε.Ε.

⁴ «Πρακτικές Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο στην Ελλάδα με Ιδιαίτερη Έμφαση σε Μητέρες Μόνες, Γυναίκες Μόνες και Παιδιά που έχουν χωριστεί από τις Οικογένειές τους», Δρ. Θεοδώρα Δ. Τσοβίλη & Δρ. Ευτυχία Βουτηρά, Οκτώβριος 2004

Πρόταση 8

Η Ύπατη Αρμοστεία καλεί τις Ελληνικές αρχές που ασχολούνται με τη διαδικασία καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα να εφαρμόσουν την ερμηνεία του όρου "πρόσφυγας", συμπεριλαμβανομένων και όσων δικαιούνται επικουρική μορφή προστασίας (ανθρωπιστικό καθεστώς), λαμβάνοντας υπόψη τις ανθρωπιστικές παραδόσεις της ίδιας της Ελλάδας, με τρόπο που να συνάδει με τα σχετικά Συμπεράσματα που έχουν υιοθετηθεί από την Εκτελεστική Επιτροπή της Ύπατης Αρμοστείας, τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας και τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Συγκεκριμένα, η Ύπατη Αρμοστεία ενθαρρύνει τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης να επιβεβαιώσει τις θετικές εισηγήσεις για την χορήγηση προσφυγικού καθεστώτος που έχουν δοθεί από την Γνωμοδοτική Επιτροπή. Η Ύπατη Αρμοστεία προτρέπει να ενισχύσει τη συνεργασία της με την Ελληνική Αστυνομία προκειμένου να καλλιεργήσει την εμπειρία των υπευθύνων πάνω στις τεχνικές των συνεντεύξεων, την κατάλληλη χρήση των πληροφοριών όσο αφορά στην χώρα καταγωγής, και τη συγγραφή ορθώς αιτιολογημένων αποφάσεων τόσο για την απόρριψη όσο και την αποδοχή των αιτήσεων ασύλου.

1.5 Ανάγκη για ανεξάρτητη διαδικασία κρίσης των προσφύγων

Μια από τις σημαντικότερες αδυναμίες της ελληνικής νομοθεσίας ασύλου είναι το γεγονός ότι το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης αποφασίζει επί των αιτημάτων ασύλου και σε πρώτο και σε δεύτερο βαθμό, καθώς δεν υπάρχει ανεξάρτητο όργανο που να κρίνει τις προσφυγές, όπως συμβαίνει σε άλλα κράτη της Ε.Ε. Θεμελιώδης διαδικαστική εγγύηση όμως του διοικητικού δικαίου και ουσιαστικό συστατικό στοιχείο της έννοιας της αποτελεσματικότητας της θεραπείας, είναι η εξέτασή της από αρχή διαφορετική και ανεξάρτητη από αυτή που εξέδωσε την σε πρώτο βαθμό προσβαλλόμενη απόφαση. Η ισχύουσα σύνθεση της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής περιλαμβάνει δύο αξιωματούχους που έχουν στενή σχέση με το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, δύο αξιωματούχους από τον Υπουργείο Εξωτερικών και δύο μη-κυβερνητικά μέλη που εκπροσωπούν την Ύπατη Αρμοστεία και το Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών⁵.

Πρόταση 9

Η Ύπατη Αρμοστεία υποστηρίζει την ίδρυση ενός ανεξάρτητου – ενδεχομένως δικαστικού – οργάνου που θα κρίνει σε δεύτερο βαθμό τις προσφυγές⁶.

1.6 Εφαρμογή του Κανονισμού «Δουβλίνο II»

Από τις αρχές του 2004, άτομα που επιστρέφονται στην Ελλάδα βάσει της εφαρμογής του Κανονισμού «Δουβλίνο II», ενημερώνονται κατά την άφιξή τους στο αεροδρόμιο, ότι η διαδικασία εξέτασης του αιτήματός τους έχει «διακοπεί», για το λόγο ότι εγκατέλειψαν το δηλωμένο τόπο κατοικίας τους χωρίς να ενημερώσουν την αστυνομία. Κατά συνέπεια, οι άνθρωποι αυτοί τίθενται υπό κράτηση και πιθανώς απελαύνονται, χωρίς να έχουν ασκήσει το δικαίωμα της επί της ουσίας εξέτασης του αιτήματός τους, είτε στην Ελλάδα, είτε στη χώρα από την οποία επιστράφηκαν. Αυτό, σε πλείστες περιπτώσεις, συνιστά παραβίαση των αρχών της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων.

Πρόταση 10

⁵ Η αίτηση ακύρωσης στο Συμβούλιο της Επικρατείας, που συνιστά ανεξάρτητη αρχή, δε μπορεί να θεωρηθεί ως «αποτελεσματική», καθώς δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα ως προς την απέλαση, ενώ και οι διαδικασίες για την κρίση της είναι μακρές και χρονοβόρες (διαρκούσες συχνά, αρκετά χρόνια).

⁶ Βλ. Επίσης Σύσταση 15. Η Αντιπροσωπεία της Ύπατης Αρμοστείας στην Ελλάδα έχει πρόσφατα συντάξει μια συγκριτική ανάλυση των συστημάτων ασύλου σε άλλες χώρες της Ε.Ε.

Η Ύπατη Αρμοστεία καλεί την Ελληνική κυβέρνηση να διασφαλίσει την επί της ουσίας εξέταση των αιτημάτων άσυλου για όλα τα άτομα που επιστρέφονται βάσει του Κανονισμού «Δουβλίνο II» στην Ελλάδα, σύμφωνα με τη σύμβαση του 1951. Καλεί εξάλλου και τις Κυβερνήσεις των άλλων κρατών που εφαρμόζουν τον Κανονισμό, να ζητούν, για το ίδιο ζήτημα, τις απαραίτητες διαβεβαιώσεις από την Ελληνική κυβέρνηση, πριν την επιστροφή αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα.

1.7 Προστασία παιδιών και γυναικών προσφύγων

A) Ασυνόδευτα ή / και χωρισμένα από τις οικογένειές τους παιδιά

Από τα 158 ασυνόδευτα παιδιά που καταγράφηκαν ως αιτούντες άσυλο το 2005, ελάχιστα παραμένουν πραγματικά και απολαμβάνουν τις υπηρεσίες που παρέχουν τα ειδικά κέντρα υποδοχής που ιδρύθηκαν στη χώρα. Παράλληλα, ένας ολοένα αυξανόμενος αριθμός ασυνόδευτων παιδιών δεν εντοπίζονται, κρατούνται σε κέντρα κράτησης και, εφόσον αφεθούν ελεύθερα, δεν παραπέμπονται σε κατάλληλες δομές προστασίας. Η τύχη των περισσότερων αυτών παιδιών, αγνοείται. Υπάρχουν εξάλλου κενά στην ελληνική νομοθεσία που αφορούν τον εντοπισμό των κάτω των 18 ετών ατόμων (συνοδευόμενων ή ασυνόδευτων), το διορισμό επιτρόπου και την αναζήτηση διαρκών και βιώσιμων λύσεων.

Πρόταση 11

Η Ύπατη Αρμοστεία καλεί την Ελληνική Κυβέρνηση να προσαρμόσει την εθνική νομοθεσία στην Οδηγία της Ε.Ε. για τις συνθήκες υποδοχής (η οποία περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις για τους ασυνόδευτους ανήλικους), ειδικότερα όσον αφορά το διορισμό επιτρόπου.

Πρόταση 12

Η Ύπατη Αρμοστεία καλεί τα Υπουργεία Δημόσιας Τάξης, Δικαιοσύνης, και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, να υιοθετήσουν τις Κατευθυντήριες Οδηγίες, που έχουν υιοθετηθεί από το Συνήγορο του Πολίτη και την Ύπατη Αρμοστεία, για τη μεταχείριση των ασυνόδευτων παιδιών αιτούντων άσυλο και να προχωρήσουν στην εφαρμογή ενός συστήματος που θα εξασφαλίζει τον έγκαιρο και γρήγορο εντοπισμό των παιδιών αυτών, καθώς και την παραπομπή τους στις αρμόδιες υπηρεσίες της χώρας.

B) Γυναίκες και παιδιά θύματα εμπορίας και βίας / δίωξης λόγω γένους

Οι γυναίκες και τα παιδιά που φθάνουν παράνομα στην Ελλάδα μπορεί να είναι θύματα εμπορίας, να έχουν βιώσει καταστάσεις βίας στις χώρες καταγωγής τους, συμπεριλαμβανομένης της δίωξης λόγω γένους. Όμως, η έλλειψη πρωτογενών στοιχείων για τις υποθέσεις αυτές δυσχεραίνει τη λήψη αποφάσεων σε επίπεδο πολιτικής και την αντιμετώπισή τους σε επίπεδο χειρισμού. Η Ύπατη Αρμοστεία θεωρεί αναγκαία τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων για την παροχή προστασίας και βοήθειας σε ευάλωτες γυναίκες αιτούντες άσυλο, πρόσφυγες και θύματα εμπορίας.

Πρόταση 13

Η Ύπατη Αρμοστεία συστήνει οι αρμόδιες Ελληνικές Αρχές, σε συνεργασία με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης, την Ύπατη Αρμοστεία και άλλες οργανώσεις, να υιοθετήσουν σύστημα εντοπισμού (screening), μέσω του οποίου οι γυναίκες και τα παιδιά θύματα εμπορίας και βίας, συμπεριλαμβανομένων ενδεχομένως κάποιων αιτούντων άσυλο, θα παραπέμπονται σε εξειδικευμένες κυβερνητικές ή / και μη κυβερνητικές οργανώσεις που θα τους παρέχουν βοήθεια, προστασία, στέγη και ιατρικές υπηρεσίες.

Πρόταση 14

Η Ύπατη Αρμοστεία ενθαρρύνει την Ελληνική Κυβέρνηση να υιοθετήσει κατευθυντήριες οδηγίες για τη δίωξη που οφείλεται στο γένος, ειδικότερα όσον αφορά την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα, τις διαδικαστικές εγγυήσεις και τις συνθήκες υποδοχής των γυναικών που είναι θύματα δίωξης.

II. Προαγωγή του ελληνικού δικαίου ασύλου και μετανάστευσης

Η Ύπατη Αρμοστεία ελπίζει ότι η Ελληνική Κυβέρνηση θα εκπονίσει σχέδιο νόμου για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας ασύλου και μετανάστευσης στις υιοθετηθείσες Οδηγίες της Ε.Ε., σχετικά με τον καθορισμό του καθεστώτος του πρόσφυγα, τις διαδικασίες ασύλου, την προσωρινή προστασία και τις συνθήκες υποδοχής. Ενθαρρύνει επίσης την Ελληνική κυβέρνηση να αξιολογήσει το έργο των αρμόδιων για το άσυλο αρχών κατά την τελευταία δεκαετία, και να εξετάσει τη πιθανότητα δημιουργίας μιας νέας αρχής (πιθανόν μιας Γενικής Γραμματείας που να υπάγεται σε ένα από τα υπάρχοντα Υπουργεία), η οποία να χειρίζεται τα θέματα του ασύλου.

Πρόταση 15

Η Ύπατη Αρμοστεία προτρέπει να συνδράμει την Ελληνική Κυβέρνηση στη σύνταξη της προαναφερόμενης εθνικής νομοθεσίας, προκειμένου να διατηρηθεί υψηλά η στάθμη της προστασίας σε τομείς όπου οι οδηγίες της Ε.Ε. έχουν υιοθετήσει κριτήρια χαμηλότερου επιπέδου από αυτά που υποστηρίζει η Ύπατη Αρμοστεία. Παράλληλα, η Ελλάδα πρέπει να επανεξετάσει και να ενθυγραμμίσει τη δική της υπάρχουσα νομοθεσία, όπου είναι αναγκαίο, με το διεθνές προσφυγικό δίκαιο. Η Ύπατη Αρμοστεία διατίθεται να συνδράμει στο σχεδιασμό ενός συνολικού θεσμικού και νομικού πλαισίου για την προστασία των προσφύγων στην Ελλάδα.

Οι ανιθαγενείς αποτελούν μια ιδιαίτερη κατηγορία ευάλωτων ανθρώπων, καθώς δεν έχουν κάποιο Κράτος στο οποίο να μπορούν να επιστρέψουν για να τους παράσχει προστασία.

Πρόταση 16

Η Ύπατη Αρμοστεία ενθαρρύνει την Ελλάδα να υιοθετήσει νομοθεσία σύμφωνη με τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει με τη Σύμβαση του 1954 για το Καθεστώς των Ανιθαγενών. Περαιτέρω, ελπίζει ότι η Ελλάδα θα προσχωρήσει στη Σύμβαση του 1961 για τη Μείωση της Ανιθαγένειας.

III. Διευκόλυνση των διαρκών και βιώσιμων λύσεων για τους πρόσφυγες & όσους υπάγονται στην προστασία της Ύπατης Αρμοστείας

III. 1 Τοπική ενσωμάτωση / πολιτογράφηση

Πολλοί πρόσφυγες έχουν τη δυνατότητα να ενσωματωθούν στην ελληνική κοινωνία. Όμως, κάποιες φορές αδικαιολόγητα εμπόδια δυσχεραίνουν τον αγώνα τους για μια φυσιολογική ζωή. Για παράδειγμα, πολλές διατάξεις της ελληνικής φορολογικής νομοθεσίας και της νομοθεσίας κοινωνικής ασφάλισης εφαρμόζονται μόνο στους Έλληνες πολίτες. Επιπρόσθετα, οι αναγνωρισμένοι πρόσφυγες, όπως κάθε αλλοδαπός, υποχρεούνται να καταβάλουν υψηλό παράβολο, όταν θέλουν να υποβάλουν αίτηση για την απόκτηση της ελληνικής υπηκοότητας.

Πρόταση 17

Η Ύπατη Αρμοστεία καλεί την Ελληνική Κυβέρνηση να επανεξετάσει σφαιρικά τη νομοθεσία και τους κανονισμούς που διέπουν το καθεστώς της κοινωνικής ασφάλισης και της φορολογίας, να συμπεριλάβει στο πεδίο εφαρμογής τους πρόσφυγες και να προάγει και να διευκολύνει εν γένει την τοπική ενσωμάτωση των προσφύγων, συμπεριλαμβανομένης της πολιτογράφησης, όπως προβλέπεται στη Σύμβαση της Γενεύης. Περαιτέρω, συστήνει στην Ελληνική Κυβέρνηση να επανεξετάσει την αναγκαιότητα του υψηλού παραβόλου που καταβάλλουν για την υποβολή της αίτησης πολιτογράφησης οι αναγνωρισμένοι πρόσφυγες.

III.2 Διευκόλυνση του εθελοντικού επαναπατρισμού

Ο εθελοντικός επαναπατρισμός των ατόμων που υπάγονται στην προστασία της Ύπατης Αρμοστείας αποτελεί μία ακόμη αποφασιστικής σημασίας διαρκή και βιώσιμη λύση που εμπίπτει στην καταστατική αρμοδιότητα της Ύπατης Αρμοστείας. Η απόφαση των ενδιαφερομένων να επαναπατριστούν πρέπει να στηρίζεται στην ελεύθερη και έγκυρη βούλησή τους και ο επαναπατρισμός τους πρέπει να πραγματοποιείται σε συνθήκες ασφάλειας και αξιοπρέπειας. Ενόψει της κατάστασης που επικρατεί αυτή τη στιγμή στο Αφγανιστάν και στο Ιράκ, η Ύπατη Αρμοστεία θεωρεί ότι ο μη εθελοντικός επαναπατρισμός μπορεί να εγείρει ζητήματα προστασίας. Από την άλλη πλευρά, κάποιοι μεμονωμένοι αιτούντες άσυλο από το Αφγανιστάν, που βρίσκονται στην Ελλάδα, έχουν εκφράσει την επιθυμία τους να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους. Έχουν συναφθεί Τριμερείς Συμφωνίες μεταξύ της προσωρινής διοίκησης στο Αφγανιστάν, της Ύπατης Αρμοστείας και ορισμένων δυτικοευρωπαϊκών κρατών, οι οποίες ρυθμίζουν τον εθελοντικό επαναπατρισμό των ατόμων που υπάγονται στην προστασία της Ύπατης Αρμοστείας.

Για το Ιράκ, η Ύπατη Αρμοστεία έχει ζητήσει από την Ελληνική Κυβέρνηση να εξετάσει μια προσωρινά συμπεφωνημένη αναστολή του μη εθελοντικού επαναπατρισμού και να εξασφαλίσει προστασία σε Ιρακινούς υπηκόους που αντιμετωπίζουν συνεχιζόμενες ή νέες ανάγκες για διεθνή προστασία (π.χ. ορισμένες θρησκευτικές μειονότητες). Η Ύπατη Αρμοστεία εξετάζει ανά τακτά χρονικά διαστήματα την κατάσταση στο Ιράκ και παρέχει σχετικά τις έγκυρες και ενημερωμένες θέσεις της.

Πρόταση 18

Η Ύπατη Αρμοστεία καλεί την Ελληνική Κυβέρνηση να διασφαλίσει ότι κανείς δεν θα αναγκαστεί να επιστρέψει στη χώρα καταγωγής του, ειδικότερα σε μεταπολεμική περίοδο, χωρίς να του παρέχεται η ευκαιρία να επικαλεστεί τις νέες ανάγκες προστασίας ή τους επιτακτικούς ανθρωπιστικούς λόγους, που δικαιολογούν την παραμονή του στην Ελλάδα. Η Ύπατη Αρμοστεία θα συνεχίσει να παρέχει στην κυβέρνηση έγκυρες και ενημερωμένες πληροφορίες για την κατάσταση στις χώρες καταγωγής καθώς και για τις ανάγκες προστασίας.

Πρόταση 19

Παρά τις συνεχείς ανάγκες προστασίας των Αφγανών αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα, η Ύπατη Αρμοστεία προτείνει τη διερεύνηση προγραμμάτων και μηχανισμών εθελοντικού επαναπατρισμού, όπως της σύναψης Τριμερούς Συμφωνίας για τους Αφγανούς που βρίσκονται στην Ελλάδα. Η Ύπατη Αρμοστεία ελπίζει στην ενεργό δραστηριοποίηση της Ελληνικής Κυβέρνησης για την οικονομική στήριξη και γενικότερη υποστήριξη τέτοιων προγραμμάτων.

III. 3 Επιστροφή των ατόμων που δεν χρήζουν διεθνούς προστασίας

Η επιστροφή των ατόμων που, κατόπιν προσεκτικής και δίκαιης εξέτασης του αιτήματός τους, αποδεικνύεται ότι δεν χρήζουν διεθνούς προστασίας, είναι προς το συμφέρον των χωρών υποδοχής και συμβάλλει σημαντικά στην αξιοπιστία του συστήματος ασύλου. Έχει

παρατηρηθεί, στο πλαίσιο αυτό, μια αυξανόμενη τάση υποβολής αιτημάτων ασύλου στις Ελληνικές αρχές που θα μπορούσαν να θεωρηθούν «προδήλως καταχρηστικά». Η Ύπατη Αρμοστεία πιστεύει ότι, στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης πολιτικής μετανάστευσης και ασύλου, θα πρέπει να αναπτυχθούν πολιτικές επαναπατρισμού και να εφαρμοσθούν όσον αφορά τα άτομα που δε χρήζουν διεθνούς προστασίας, όπως αυτή ορίζεται από τη Σύμβαση του 1951.

Πρόταση 20

Η Ύπατη Αρμοστεία καλεί την Ελληνική Κυβέρνηση να διασφαλίσει την αποτελεσματική και ταχεία επιστροφή των ατόμων που αποδεδειγμένα (κατόπιν εφαρμογής δίκαιων διαδικασιών, όπως προτείνεται παραπάνω στο Κεφάλαιο I) δεν χρήζουν διεθνούς προστασίας, στις χώρες καταγωγής τους.

III.4 Καθιέρωση ποσόστωσης για τη μετεγκατάσταση των προσφύγων στην Ελλάδα

Η μετεγκατάσταση είναι σημαντικό εργαλείο προστασίας, ως διαρκής λύση και ως μηχανισμός της ισότιμης κατανομής των βαρών με τις χώρες των περιοχών καταγωγής των προσφύγων, οι οποίες συχνά φιλοξενούν πολυάριθμους προσφυγικούς πληθυσμούς και άτομα που έχουν ανάγκη συμπληρωματικών μορφών προστασίας.

Πρόταση 21

Η Ύπατη Αρμοστεία ενθαρρύνει την Ελληνική Κυβέρνηση να εξετάσει την περίπτωση υιοθέτησης – όπως προτείνεται στο Πρόγραμμα της Χάγης⁷ – ποσόστωσης για τη μετεγκατάσταση προσφύγων στην Ελλάδα. Η Ύπατη Αρμοστεία προτίθεται να συνεργαστεί με την Ελληνική Κυβέρνηση για τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής όσων θα μετεγκαθίστανται στην Ελλάδα. Μετά την είσοδό τους στη χώρα, στους πρόσφυγες αυτούς πρέπει να αναγνωρίζεται το ίδιο καθεστώς και τα ίδια δικαιώματα που απολαμβάνουν όσοι έχουν αναγνωριστεί πρόσφυγες κατ' εφαρμογή της ελληνικής διαδικασίας ασύλου.

IV. Υποστήριξη του ασύλου στην Ελλάδα και του έργου της Ύπατης Αρμοστείας για τους πρόσφυγες σε άλλες περιοχές του κόσμου

IV.1 Πρακτική συνεργασία στο Άσυλο και τη Μετανάστευση

Η Ύπατη Αρμοστεία πιστεύει ότι η Ελλάδα θα μπορούσε να επωφεληθεί από μια στενότερη συνεργασία και μια ανταλλαγή εμπειριών και απόψεων με τις αρχές διαχείρισης του ασύλου άλλων κρατών-μελών της Ε.Ε. και με την Ύπατη Αρμοστεία, ιδιαίτερος στους ακόλουθους τομείς:

- Προκειμένου να καταστεί η διαδικασία λήψης αποφάσεων για τα αιτήματα ασύλου δίκαιη, επαρκής και αποτελεσματική
- Προκειμένου να διασφαλιστεί η αντιμετώπιση των ιδιαίτερων αναγκών των ευάλωτων περιπτώσεων
- Προκειμένου να στηριχθούν οι χώρες που αντιμετωπίζουν τις μεγαλύτερες μεταναστευτικές πιέσεις.

Σχετικά με την ανάγκη υιοθέτησης ενός ποιοτικά αναβαθμισμένου συστήματος διαχείρισης του ασύλου, η Ύπατη Αρμοστεία πιστεύει ότι τα μεμονωμένα συστήματα της Ευρώπης θα πρέπει να συνεχίσουν την πορεία προς την εναρμόνιση και τη σταδιακή εγκαθίδρυση ενός ενιαίου συστήματος. Εν τω μεταξύ, η Ελλάδα μπορεί να επωφεληθεί από

⁷ Εδάφιο I.6.2 (Συνεργασία με περιοχές και χώρες καταγωγής)

την εμπειρία και την εξειδίκευση άλλων εθνικών αρχών κρατών της Ε.Ε., καθώς και της Ύπατης Αρμοστείας. Ειδικότερα για τις ευάλωτες ομάδες αιτούντων άσυλο, τα κράτη και η Ύπατη Αρμοστεία μπορούν να ανταλλάσουν ‘καλές πρακτικές’ στο θέμα της προστασίας ιδιαίτερος των παιδιών, των γυναικών που είναι μόνες, των ηλικιωμένων και των πνευματικά ή σωματικά αναπήρων. Τέλος, η αντιμετώπιση των ‘μεταναστευτικών πιέσεων’ προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, τη διάθεση των απαραίτητων οικονομικών πόρων και του ανθρώπινου δυναμικού για τον γρήγορο και αποτελεσματικό εντοπισμό των ανθρώπων που έχουν ανάγκη προστασίας. Η Ύπατη Αρμοστεία εργάζεται με έναν αριθμό κρατών, συμπεριλαμβανομένων και των κρατών που βρίσκονται στο νότιο ημικύκλιο της Μεσογείου, για να υιοθετηθούν πρακτικές που να αντιμετωπίζουν το φαινόμενο της «μεικτής μετανάστευσης», και είναι στη διάθεση των Ελληνικών αρχών και των Ελληνικών οργανώσεων για περαιτέρω συνεργασία στον τομέα αυτό.

Πρόταση 22

Η Ύπατη Αρμοστεία καλεί την Ελληνική Κυβέρνηση να υποστηρίξει μέτρα συνεργασίας, σε πρακτικό επίπεδο, μεταξύ των κρατών-μελών της Ε.Ε., με στόχο την διατήρηση ενός υψηλού, ποιοτικά, επιπέδου λήψης αποφάσεων στα ζητήματα του ασύλου, την αντιμετώπιση των αναγκών των ευάλωτων περιπτώσεων, αλλά και την ‘ανακούφιση’ των κρατών από τις μεταναστευτικές πιέσεις που δέχονται, με παράλληλο σεβασμό στα διεθνή πρότυπα για το άσυλο. Η Ύπατη Αρμοστεία κάνει εξάλλου έκκληση και για δυναμική συμμετοχή της Ελλάδας στο σχεδιασμό ενός περιφερειακού προγράμματος παροχής προστασίας, όπως προβλέπεται στο Πρόγραμμα της Χάγης.

IV.2 Υποστήριξη των δραστηριοτήτων που απευθύνονται στους πρόσφυγες στην Ελλάδα

Βοήθεια σε πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο στην Ελλάδα παρέχεται επί σειρά ετών από την κυβέρνηση, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες και από άλλες κύριες ΜΚΟ. Το πρόγραμμα μέτριας οικονομικής βοήθειας της Ύπατης Αρμοστείας στην Ελλάδα καλύπτει μόνο κάποια κρίσιμα κενά της κρατικής υποδομής και των δυνατοτήτων των ΜΚΟ στο πλαίσιο της υποδοχής και της ενσωμάτωσης των αιτούντων άσυλο και των προσφύγων. Όμως, σύμφωνα με την πολιτική της Ύπατης Αρμοστείας για την Ευρώπη για το 2007 και μετά, η Ύπατη Αρμοστεία θα σταματήσει την οικονομική ενίσχυση που ακόμα παρέχεται στους τομείς της νομικής και κοινωνικής βοήθειας στις χώρες της Ε.Ε. Ο λόγος για την απόφαση αυτή βρίσκεται στο ότι οι χώρες της Δυτικής και Κεντρικής Ευρώπης θα πρέπει να αναλάβουν πλήρως την ευθύνη της παροχής κοινωνικής πρόνοιας και νομικής συνδρομής στους αιτούντες άσυλο, και να διαθέσουν τα ανάλογα χρηματικά ποσά για το σκοπό αυτό. Η Ύπατη Αρμοστεία, από την άλλη πλευρά, θα μπορέσει να διαθέσει τους πόρους της στις βασικές της αρμοδιότητες προστασίας, σε κράτη της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, μέσω των ακόλουθων, κυρίως, τομέων: αποτελεσματική παρακολούθηση του ελέγχου των συνόρων και δημιουργία υποδομών για τη στήριξη των κυβερνήσεων, πρόσβαση στη διαδικασία του ασύλου, βελτίωση των δομών παροχής προστασίας και της διαδικασίας αναγνώρισης προσφυγικής ιδιότητας κυρίως σε πρώτο βαθμό, βελτίωση των δομών υποδοχής, εντοπισμός βιώσιμων λύσεων για τους πρόσφυγες, ένταξη στην τοπική κοινωνία και απόκτηση ιθαγένειας.

Παράλληλα, η Ύπατη Αρμοστεία θα συνεχίσει να υποστηρίζει Ελληνικές Μη-Κυβερνητικές Οργανώσεις στην προσπάθειά τους να εξασφαλίσουν χρηματικούς πόρους για τη συνέχιση των προγραμμάτων τους, και μέσω συμπληρωματικών πόρων χρηματοδότησης από την Ε.Ε. (Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων και EQUAL) και την κυβέρνηση. Η Ύπατη Αρμοστεία θα συνεχίσει τη στενή της συνεργασία σε θέματα προστασίας με την Αρχή του Συνηγόρου του Πολίτη και την Εθνική Επιτροπή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, καθώς και με ΜΚΟ που λειτουργούν κέντρα υποδοχής, που υλοποιούν κοινωνικά προγράμματα και προγράμματα υγείας,

και δράσεις ένταξης. Επίσης, η Ύπατη Αρμοστεία εξετάζει τη δυνατότητα υλοποίησης νέων προγραμμάτων που συνεπάγονται συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές (Υπουργείο Δημόσιας Τάξης) και οργανώσεις (Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες), προκειμένου να στηριχθούν οι προτάσεις και οι προτεραιότητες που θέτει η Ύπατη Αρμοστεία για το άσυλο στην Ελλάδα. Η Ύπατη Αρμοστεία πιστεύει ότι αυτά τα προγράμματα θα μπορούσαν να υλοποιηθούν μέσω χρηματοδότησης από την Ε.Ε. ή άλλων πόρων.

Πρόταση 23

Η Ύπατη Αρμοστεία καλεί την Ελληνική Κυβέρνηση και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις να αναλάβουν καθ' ολοκληρία το οικονομικό βάρος και την επιχειρησιακή ευθύνη των προγραμμάτων παροχής βοήθειας στους πρόσφυγες στην Ελλάδα, και προτίθεται να παίξει καταλυτικό ρόλο στις προσπάθειες πρόσβασης στις κοινοτικές και άλλες πηγές χρηματοδότησης. Επίσης καλεί τις Ελληνικές Αρχές να διευρύνουν την επιχειρησιακή συνεργασία τους με τις μη κυβερνητικές οργανώσεις που υποστηρίζουν τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο (για παράδειγμα στους τομείς της νομικής συνδρομής, της υποδοχής και της ενσωμάτωσης).

IV.3 Οικονομική ενίσχυση του έργου της Ύπατης Αρμοστείας

Η εκπλήρωση των δραστηριοτήτων που έχει αναθέσει η διεθνής κοινότητα στην Ύπατη Αρμοστεία εξαρτάται σχεδόν αποκλειστικά από τις εθελοντικές εισφορές των εθνικών κυβερνήσεων. Η Ύπατη Αρμοστεία εκφράζει την ευγνωμοσύνη της στην Ελληνική κυβέρνηση για την πολύ σημαντική αύξηση του επιπέδου των ετήσιων εισφορών της στα γενικά προγράμματα της Ύπατης Αρμοστείας (750.000\$ το 2003, 900.000\$ το 2004, και 1.088.888\$ το 2005) καθώς και για την οικονομική υποστήριξη της Ελληνικής Κυβέρνησης για τα συμπληρωματικά προγράμματα της Ύπατης Αρμοστείας. Οι συνολικές επιχορηγήσεις της Ελλάδας, μαζί με τη στήριξη που παρείχε στην έκκληση της Υ.Α. για τα θύματα του τσουνάμι (3.823.000\$) και την έκτακτη έκκληση που απεύθυνε για τους πρόσφυγες στο Μπουρούντι (48.400\$) ανήλθε σε 4.961.521\$. Το 2004, η Ελλάδα κατέλαβε την 22η θέση στον κατάλογο των κυριότερων κρατών – δωρητών των προγραμμάτων της Ύπατης Αρμοστείας. Η Ύπατη Αρμοστεία εκτιμά εξάλλου βαθύτατα την υποστήριξη που λαμβάνει από τους Έλληνες πολίτες και τον ελληνικό επιχειρηματικό κόσμο στην προσπάθειά της να συγκεντρώσει πόρους από τον ιδιωτικό τομέα. Το 2004, η Ύπατη Αρμοστεία συγκέντρωσε €460.122,19 (574.637,66 \$) από τον ιδιωτικό τομέα. Οι συνεισφορές αυτές αποτελούν ένδειξη της συνεχούς ανταπόκρισης της Ελλάδας απέναντι στη διεθνή προστασία των προσφύγων και την παροχή βοήθειας στους πρόσφυγες, και στις δραστηριότητες ενημέρωσης του κόσμου απέναντι στο προσφυγικό ζήτημα.

Πρόταση 24

Η Ύπατη Αρμοστεία ελπίζει ότι η Ελλάδα θα διατηρήσει και θα αυξήσει την οικονομική της υποστήριξη, ανάλογα με την κατάστασή της και τη δυνατότητά της να συνεισφέρει.

IV.4 Υποστήριξη των εκστρατειών ευαισθητοποίησης στην Ελλάδα

Σύμφωνα με διάφορες έρευνες που έχουν διεξαχθεί, η Ελλάδα φαίνεται να βρίσκεται στην πρώτη θέση ως προς τα κρούσματα ξενοφοβίας μεταξύ των κρατών της Ε.Ε. Το φαινόμενο αυτό μπορεί να οφείλεται σε μια πλειάδα παραγόντων, όπως η παρουσία στην Ελλάδα άνω του ενός εκατομμυρίου αλλοδαπών μεταναστών, κυρίως παράνομων, καθώς και η δυσκολία της κοινής γνώμης να διακρίνει μεταξύ προσφύγων και οικονομικών μεταναστών. Οι τελευταίοι κατηγορούνται μάλιστα ότι συμβάλλουν στην αύξηση της ανεργίας και της εγκληματικότητας. Το κλίμα αυτό, σε συνδυασμό με τα υπάρχοντα προβλήματα προστασίας των αιτούντων άσυλο, καθιστούν επιτακτική την ανάγκη για δυναμικές εκστρατείες ενημέρωσης με στόχο τη θετική επιρροή των Μ.Μ.Ε., της κυβέρνησης και της κοινής γνώμης, τόσο ως προς την καταπολέμηση της μισαλλοδοξίας, όσο και ως προς την ενίσχυση της υποστήριξης των πρωτοβουλιών σχετικά

με το άσυλο στην Ελλάδα. Η Ύπατη Αρμοστεία εκτιμά ιδιαίτερα τις σχετικές δηλώσεις στήριξης υπέρ των προσφύγων που έχουν εκφραστεί δημόσια από αρκετούς εκπροσώπους της Ελληνικής κοινωνίας.

Πρόταση 25

Η Ύπατη Αρμοστεία προσβλέπει στη συνεργασία της με την Κοβέρνηση, τα Μέλη του Κοινοβουλίου και τα πολιτικά κόμματα, την κοινωνία των πολιτών και το ελληνικό κοινό, για την καταπολέμηση της ξενοφοβίας στην Ελλάδα, καθώς και για τα άλλα ζητήματα που θίγονται στο παρόν έγγραφο.

**Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες
Αντιπροσωπεία στην Ελλάδα
Φεβρουάριος 2006**